

Експансія. Кн. 6. У попелі Вавилону

Джеймс С. А. Корі

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Інга Кононенко

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Пролог. Намоно

Минуло три місяці, відколи впали скелі, перш ніж Намоно знову побачила клаптики блакиті в небі. Удар по Лагуату — перший із трьох, що зруйнували світ, — здійняв у повітря чи не всю Сахару, на кілька тижнів затуливши й місяць, і зорі. Навіть рудий диск сонця насилу пробивався крізь тьмяні хмари. Попіл і пісок сипалися на Абуджу з передмістями, нагромаджуючись у кучугури, фарбуючи місто у жовто-сірий колір — колір неба. Разом із іншими волонтерами Намоно розчищала завали й допомагала пораненим, повсякчас нестерпно кашляючи та спльовуючи чорне мокротиння — шматки смерті, якою вона дихала.

Три з половиною тисячі кілометрів відділяли Абуджу від кратера на місці колишнього Лагуату — а ударна хвиля все одно повибивала вікна та позмітала будівлі. Двісті загиблих у місті, повідомляли стрічки новин, чотири тисячі поранених. Медичні клініки переповнені. Якщо ви не помираєте, просимо залишатися вдома.

Енергосистемі швидко настав гаплік. Не було сонця, щоб живити панелі, а пісок у повітрі забивав вітрогенератори швидше, ніж ремонтники встигали їх очищувати. Поки зі складів у Кіншасі доправили на північ термоядерний реактор, половина міста вже два тижні як сиділа у темряві. Електрику спрямовували насамперед до гідропонних ферм, лікарень та адмінзакладів, тому життя світлішим не стало. Нестабільний доступ до мережі через ручні термінали теж не тішив. Траплялося, що абуджійці залишалися відрізнаними від світу на кілька діб. Ну а що ти хотіла, казала собі Намоно — так, наче все це можна було передбачити.

І все ж минуло три місяці — й у безкрайому небі, що скидалося на затягнуте катарактою око, з'явився пролом. В час, коли зчервоніле сонце котилося на захід, на сході зблиснули вогні місячних міст, наче коштовне каміння на блакитному полі; хай

поплямованому, брудному, пошарпаному — але ж блакитному! Ноно втішалася ним дорогою.

В історичній перспективі міжнародний район виник нещодавно. Більшості будівель не було й ста років, а ще і попереднє покоління радо попробувало широкі магістралі між лабіринтами вузьких вуличок та поцяткувало квартали вигнутими, квазіорганічними архітектурними формами, над якими вічним орієнтиром височів моноліт Зума-Рок. Попіл і пил покреслили камінь, та все ж не змінили його. Таке воно було, рідне місто Ноно. Місце, де вона виросла, куди повернулася зі своєю маленькою сім'єю по всіх пригодах, і де сподівалася тихо-мирно дожити свій вік.

Намоно викашляла гіркий смішок, а по тому просто закашлялася.

Центр допомоги розташувався у припаркованому на краю громадського парку фургоні з трилисником на боці. Логотип гідропонної ферми. Не ООН, навіть не районна адміністрація. Навала термінових потреб надто виснажила всі шари офіційних структур. Тож дякувати, що є хоч щось. Подекуди фурони не приїжджали взагалі.

Пісок і попіл короостою вкривали пологі пагорби замість трави. Де-не-де нерівні тріщини й борозни, схожі на величезні зміїні сліди, свідчили про спроби дітей бавитися, хоч би й кінець світу — та зараз ніхто не скочувався по схилах. Черга тільки починала формуватися, і Ноно зайняла своє місце в кінці вервечки людей із однаковою порожнечою в очах. Шок, виснаження і голод. І спрага. Міжнародний район став домівкою багатьом норвежцям і в'єтнамцям, але пил та страждання зробили з них одне плем'я, незалежно від кольору шкіри чи текстури волосся.

Борт фургона від'їхав, і черга нетерпляче зрушила з місця. Ще один тижневий пайок, яким би мізерним він не був. Наближаючись до віконця видачі, Ноно відчула легкий укол сорому. Ніколи в житті

вона не скочувалася до базового. Ніколи не простягала руку; навпаки, завжди підтримувала інших. Тільки от зараз допомога знадобилася їй самій.

Чоловіка з широким брунатним обличчям, поцяткованим чорними веснянками, який роздавав гуманітарку, Намоно бачила і раніше. Почувши її адресу, він за мить із відпрацьованою точністю автомата простягнув їй білий поліетиленовий згорток. Ноно взяла пакунок — і їй зробилося моторошно, такий він був легенький. Не в змозі відійти, вона влякла на місці, і тоді чоловік вперш е подивився їй в обличчя.

— У мене дружина, — прохально вимовила Намоно. — І донька.

В його очах спалахнув нестримний гнів, жорсткий, як ляпас.

— Якщо вони здатні прискорити врожай вівса або начаклувати рис із повітря, нехай приходять. А як ні, то не гайте мій час.

Сльози підступили їй до очей.

— Один на родину, — відрізав чоловік. — Проходьте.

— Але...

— Проходьте! — гримнув він, клацнувши пальцями. — Тут й інші крім вас є!

Відходячи, Намоно дочула, як він пробурмотів щось непристойне на її адресу. Сльози так і не прорвалися. Можна навіть не витирати. Аби ж лишень не так пекли.

Ноно заховала свій пакунок із гуманітаркою під пахву і, як тільки зір прояснився, попрямувала додому, опустивши голову. Надто ризиковано було затримуватися. Інші, більш відчайдушні або менш принципіві, ніж вона, тільки й чекали на рогах вулиць і в під'їздах нагоди поцупити їжу та фільтри для води у тих, хто втрачав пильність. Тож і крокувати треба цілеспрямовано, аби в ній не вбачили жертву. Кілька кварталів її голодний і виснажений розум розважався фантазіями про бійки зі злочинцями. Ніби катарсис

насильства міг якимось чином принести спокій.

Виходячи з дому, Намоно пообіцяла Анні, що дорогою зайде до старого Джино і переконається, що той дошкандибав до фургона з гуманітарною допомогою. Але, діставшись повороту, вона натомість попрямувала далі. Втома пробирала до кісток, і перспектива тягти старого на собі назад крізь чергу лякала її. Скаже, що забула. Все одно це майже правда.

Повертаючи з широкого проспекту до тупика, де стояв їхній будинок, жінка помітила, як змінилися її жорстокі фантазії. Тепер замість випадкових злодіїв, яких вона була в уяві, доки ті не починали благувати про милосердя, перед нею постав веснянкуватий волонтер. «Якщо вони здатні прискорити врожай вівса». Жартівник знайшовся. Він що, нат якав, що їхні тіла можуть піти на добрива? Погрожував її родині? За кого він себе в біса має?

«Ні, — пролунав у її голові голос, і так чітко, ніби то Анна була там і промовляла до неї. — Ні, він злився, бо хотів би допомогти більше, та не було чим. Надто важко усвідомлювати, що всі твої зусилля — крапля в морі. От і все. Пробач йому».

Байдуже. Зараз Намоно не була схильна пробачати. Хоч і мала б.

Їхня домівка не вражала розмірами. Пів дюжини кімнаток тулилися одна до одної, як дитина стискає в жменьці купку вологого піску. Ані рівних ліній, ані прямих кутів. Та від цього житло відчувалося природнішим — ніби печера чи грот, а не створена людськими руками будівля. Ноно зупинилася перед дверима в спробі очистити розум, перш ніж увійти. Призахідне сонце опустилося за Зума-Рок, і залишки світла широкими смугами стікали у сповненому піском і димом повітрі на моноліт, ніби огортаючи його німбом. А в потемнілому небі сяяла крихітна цяточка. Венера. Сьогодні можуть з'явитися й зірки. Вона вчепилася за цю думку, як за рятувальну шлюпку в морі. Можуть з'явитися зірки.

Всередині панувала чистота — килими витрушено, цегляну підлогу підметено. В повітрі розливався аромат бузку: одна з Анниних парафіянок принесла маленьку свічку-саше. Намоно витерла рештки сліз. Якщо спитають, чому очі червоні, скаже, що надто густа пилюка надворі. Переконливо так скаже.

— Агов? — поклікала вона. — Є хто вдома?

Намі відгукнулася з глибини будиночка та бігцем прошльопала босяка по цеглі до дверей. Її маленька дівчинка була вже не такою й маленькою. Тепер вона діставала до пахви Ноно. Або до плеча Анні. Ніжна дитяча пухлість зникала, а з-під неї сором'язливо визирала незграбна краса дівчатка-лошатка. Доньчина шкіра була ледь світлішою за Ноно, а волосся таким же густим і кучерявим, та усміхалася вона геть як Анна.

— Ти повернулася!

— А куди б я поділася, — віджартувалася Ноно.

— Що нам дали?

Намоно вклала доньці в руки білий пакунок і нахилилася до неї, прибравши змовницького вигляду:

— От ти й подивися. А тоді розповіси мені.

Намі заусміхалася у відповідь і застрибала на кухню, наче все життя мріяла про водоочисники та швидкорослий овес. Безмежний підлітковий ентузіазм. Місцями навіть щирий. Місцями демонстративний — показати матерям, що з нею все гаразд, що за неї не треба хвилюватися. Стільки їхньої сили — усієї їхньої сили — виросло з намагання захистити одна одну. От тільки краще від цього стало чи гірше, Намоно не знала.

Анна лежала в спальні, підперта подушками; поруч із нею — грубезна книга з продавленим від перечитування корінцем. Ноно сіла коло дружини, вдивилася в її сірувате й змарніле обличчя та обережно поклала руку їй на праве стегно, трохи вище розтрошеного коліна. Шкіра, яка досі палала жаром і була

натягнута, як барабан, зараз видавалася та відчувалася нормальнішою. Добрі ознаки.

— Я бачила сьогодні блакитне небо, — повідомила Ноно. — Можливо, вночі будуть і зірки.

На обличчі Анни розквітла та сама усмішка, яку вона передала Намі разом зі своїми генами.

— Це добре. Повертає на краще.

— Так-то воно так, але Господь міг би й більше милості виявити, — зауважила Намоно і одразу пошкодувала, що дозволила розчаруванню проступити в голосі. Вона взяла Анну за руку, сподіваючись пом'якшити враження від своїх слів.

— Ти теж повертаєш на краще.

— Сьогодні вже не було температури.

— Взагалі?

— Хіба що зовсім трошки.

— Візитерів багато зазірало? — спитала Ноно, намагаючись зберегти невимушений тон. Коли Анну поранило, її парафіяни зчинили таку метушню з відвідинами, подарунками та виявами уваги, що постраждала не мала перепочинку. Намоно, врешті-решт, тупнула ногою та повиганяла всіх геть. Анна не сперечалася, та Ноно підозрювала, що за цим стояло радше бажання утримати паству від того, щоб нести сюди останнє.

— Приходив Амірі, — повідомила Анна.

— Справді? І що ж знадобилося моєму кузенові?

— Завтра ми збираємося на молитовне коло. Десяток людей, не більше. Намі допомогла прибрати вітальню. Звісно, я мала спершу домовитися з тобою, але... — Анна кивнула на свою розтягнуту, опухлу ногу так, ніби нездатність стояти на кафедрі — найгірше, що їй траплялося в житті. Хтозна, може, й так.

— Тільки якщо ти не перевтомишся, — відповіла Намоно.

— Пробач.

— Пробачаю. Знову. Завжди.

— Ти так піклуєшся про мене, Ноно. — І тихо, щоб не почула Намі, додала: — Поки ти ходила, оголошували тривогу.

Намоно відчула, як мало не стало серце.

— Куди вона має влучити?

— Вже нікуди. Бо влучили в неї. Та все ж...

В запалій тиші вчувалися невимовлені слова: та все ж це ще одна. Ще одна скеля, яку жбурнули в гравітаційний колодязь до крихких залишків Землі.

— Я не казала Намі, — Анна ніби вибачалася за намагання захистити їхню дитину від страху. Ніби це ще один гріх, який потребує прощення.

— Усе гаразд, — заспокоїла її Намоно. — Я сама скажу їй, якщо знадобиться.

— Як там Джино?

«Я забула», — підступило до горла Намоно, та вона не спромоглася вимовити цю брехню. Самій собі, можливо, і збрехала б, але не в ясні очі Анні.

— Я збиралася піти до нього трохи згодом.

— Це важливо, — нагадала Анна.

— Знаю. Просто я так втомилася...

— Тому й важливо. Коли настає криза, ми всі природно об'єднуємося. Тоді це легко. Коли ж ситуація затягується, нам доводиться робити це через силу. І тому так важливо, щоб люди бачили, що вони не залишилися сам-на-сам із труднощами.

Якщо тільки не прилетить ще одна скеля, яку флот не встигне вчасно спіймати. Якщо гідропоніка не розвалиться через навантаження і не настане справжній голод. Якщо не вийдуть з ладу очисні системи води. Якщо не трапиться будь-яка інша з тисячі речей, що разом і окремо дорівнюватимуть смерті. Та й це не було б поразкою для Анни, аби тільки всі залишалися добрими і чуйними.

Навіть якби вони хіба що дбайливо опускали одне одного в могилу, Анна відчувала б, що слідує своєму покликанню. Можливо, в цьому був певний сенс.

— Звісна річ, — натомість промовила вона вголос. — Я просто хотіла спершу занести гуманітарку додому.

За мить прибігла Намі, тримаючи в кожній руці по рециркулятору води:

— Дивіться! Ще один неймовірний тиждень пиття очищеної сечі та каламуті з калюж! — бадьоро та не без сарказму виголосила вона, і Намоно в мільйонний раз зачудувалася тим, якою досконалою квінтесенцією своїх матерів може бути донька.

Решта пакунка складалася з готових до варіння вівсяних брикетів, пакетиків із чимось, що китайською та хінді називалося курячим бефстроганов, і жменьки пігулок. Вітаміни для всіх. Знеболювальне для Анни. Хоч щось.

Намоно посиділа з дружиною, тримаючи її за руку, поки Аннині повіки не стулилися, а щоки не набули переддрімотної м'якості. Червоне сутінкове світло за вікном потроху сірішало. Тіло Анни ледь розслабилося. Розпружилися плечі, розгладилися зморшки на чолі. Анна не скаржилася, але до страху, який вони всі поділяли, у неї додавалися біль від травми і стрес від неочікуваного каліцтва. Приємно було бачити, як цей тягар легшає хоча б на мить. Анна завжди була вродливою жінкою, але уві сні вона перетворювалася на красуню.

Ноно підвелася з ліжка, аж коли дихання дружини стало глибоким і рівним. Вона була коло дверей, коли Анна пробурмотіла рипучим від сну голосом:

— Не забудь про Джино.

— Я зараз туди і йду, — стиха відповіла Ноно, і дихання Анни знову сповільнилося й поглибшало, мов хвилі припливу, що набігають на берег затоки.

— Можна з тобою? — запитала Намі, коли Ноно вже виходила.
— Термінали знову лягли, а без них тут нема чого робити.

Ноно завагалася між «там надто небезпечно» та «ти можеш знадобитися мамі», але донька дивилася на неї з такою надією...

— Можна, але взуйся.

Дорога до Джино скидалася на танець у тіні. На сонячні панелі аварійних ліхтарів потрапило достатньо світла, щоб вікна половини будинків, які вони проминали, трохи світилися. Не яскравіше за свічки, але досі й такого не було. Саме ж місто все ще лишалося в темряві. Жодного вуличного ліхтаря, жодного відблиску в небі — лише кілька яскравих цяток вздовж звивів аркологічного проекту на півдні.

В пам'яті Намоно раптом спалахнув потужний спогад про перший політ на Місяць, коли вона була меншою, ніж її донька зараз, про неймовірний блиск зірок і вражаючу красу Молочного Шляху. Навіть незважаючи на кам'янистий пил, що досі стояв високо у повітрі, зірок виднілося більше, ніж коли місто заглушало їх світловим потоком. Срібний півмісяць сяяв, вкритий павутинням золота. Ноно взяла доньку за руку. Пальці дівчинки стали більшими та твердішими порівняно з тим, якими були колись. Їхня маленька дитинка невблаганно дорослішала. Вони стільки планували — як подорожуватимуть разом, як Намі вступить до університету... Тепер усе зникло разом зі світом, для якого вони ростили її. Ноно відчувала докори сумління, ніби їй було під силу якось запобігти цьому. Ніби вона була в чомусь винна.

Темрява дедалі густішала, і в ній лунали голоси, хоча й не стільки, як раніше. До катастрофи цей квартал гуляв до пізньої години. Паби, вуличні артисти і новомодна важка, деренчлива музика, яка гриміла так, наче хтось розсипав по бруківці цеглу. Тепер люди вкладалися спати, тільки-но темнішало, і прокидалися з першими проблесками світла. Ноно вловила запах якоїсь гарячої

страви. Дивно, як навіть варений овес може створити відчуття затишку. Вона сподівалася, що старий Джино вже сховався до фургона, або що хтось із парафіян Анни пішов із ним. Інакше Анна наполягатиме, щоб він узяв частину їхніх запасів, а Намоно не зможе заперечити. Та ця халепа ще не сталася, тож не варто й накаркувати. І без неї біди вистачає.

Останні промені сонця згасли, коли вони дісталися повороту на вулицю старого Джино. Єдиною ознакою існування Зума-Рок була глибока темрява, що здіймалася на сотні метрів над містом, ніби сама земля здійняла до неба зухвалий кулак.

— Ох, — із вуст Намі це пролунало радше як вдих, ніж вимовлене слово. — Ти це бачила?

— Що саме? — не збагнула Ноно.

— Зірка впала! І он! Дивись!

І так, серед нерухомих, хай і мерехтливих зірок, спалахнула коротка смужка світла. А тоді ще одна. Поки вони, взявшись за руки, вглядалися в небо, з'явилося ще з пів дюжини. Стояти й стискати доньчину руку — що ще Намоно могла зробити, аби не кинутися назад, не штовхнути Намі в укриття дверного отвору, не прикрити її власним тілом? Оголошували тривогу, але цю каменюку перехопив флот ООН — чи що там від нього залишилося. І вогняні мазки у верхніх шарах атмосфери не обов'язково мають бути її уламками. Хоча можуть і бути ними.

Так чи інакше, колись падаючі зірки сприймали як щось прекрасне. Безневинне. Колись. Тепер і до скону для неї і для будь-кого на Землі кожна пляма світла перетворюватиметься на шепіт смерті. Посвист кулі. Чітке, наче вголос проказане нагадування: «Всьому настане кінець, і ти нічим не зарадиш».

Яскравий, мов смолоскип, спалах розквітнув німою вогняною кулею завбільшки з ніготь на її великому пальці.

— Ого, яка велика! — вразилася Намі.

«Ні, — подумала Намоно. — Це не велика».

• • •

Далі — у повній книжці «Експансія. Кн. 6. У попілі Вавилону».
nashaknyga.com.ua